

Grondwettelijk Hof

INFORMATIEVE NOTA BETREFFENDE HET ARREST NR. 74/2014

De bestuurlijke lus, zoals zij thans is geregeld in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, is ongrondwettig

Bij zijn arrest nr. 74/2014 van 8 mei 2014 vernietigt het Grondwettelijk Hof artikel 4.8.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Die bepaling stond de Raad voor Vergunningsbetwistingen toe de “bestuurlijke lus” voor te stellen.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen is een administratief rechtscollege dat inzake ruimtelijke ordening, bij wijze van arresten, uitspraak doet over de beroepen tot vernietiging van vergunningsbeslissingen, valideringsbeslissingen en registratiebeslissingen. De Raad vernietigt een bestreden beslissing wanneer zij onregelmatig is, dit wil zeggen in strijd is met regelgeving, stedenbouwkundige voorschriften of beginselen van behoorlijk bestuur.

De “bestuurlijke lus” bestaat erin dat als een beslissing tot het verlenen van een vergunning is betwist bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, dat rechtscollege het vergunningverlenende bestuursorgaan in elke stand van het geding met een tussenuitspraak de mogelijkheid kan bieden om binnen een bepaalde termijn een onregelmatigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen, indien aan de in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde voorwaarden is voldaan. Bepaalde “fouten” kunnen op die manier tijdens het administratief proces rechtgezet worden.

De regeling van de bestuurlijke lus, zoals zij thans is uitgewerkt in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, discrimineert volgens het Grondwettelijk Hof in de uitoefening van verschillende grondrechten.

Allereerst wordt op discriminerende wijze afbreuk gedaan aan het beginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter. De bepaling biedt immers de Raad voor Vergunningsbetwistingen de mogelijkheid, wanneer hij de toepassing van de bestuurlijke lus voorstelt, zijn standpunt over de uitkomst van het geschil kenbaar te maken, vermits de bestuurlijke lus tot dezelfde beslissing moet leiden als diegene die onwettig wordt bevonden.

De maatregel doet ook op discriminerende wijze afbreuk aan de rechten van verdediging, het recht op tegenspraak en het recht op toegang tot de rechter. Zo is een op tegenspraak gevoerd debat over de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus niet steeds gewaarborgd. Evenmin kunnen belanghebbenden een beroep instellen tegen de beslissing die met toepassing van de bestuurlijke lus is genomen, na de kennisgeving of de bekendmaking ervan.

Door ten slotte te voorzien in de mogelijkheid om de bestreden beslissing achteraf, tijdens het administratief geding, met toepassing van de bestuurlijke lus, uitdrukkelijk te motiveren of die motivering aan te vullen, wordt ook op discriminerende wijze afbreuk gedaan aan het federaal gewaarborgde recht om onmiddellijk kennis te nemen van de motieven van de bestuurshandeling zelf. De motiveringsplicht is precies gericht op het versterken van het rechterlijk toezicht op de individuele bestuurshandelingen en de inachtneming van het beginsel van de wapengelijkheid. Door die formele motivering achteraf toe te laten met toepassing van de bestuurlijke lus, zou een burger de motieven van de beslissing eigenlijk pas kunnen te weten komen nadat hij een beroep tegen die beslissing heeft ingesteld.

Het Hof vernietigt bovendien artikel 4.8.28, § 2, derde lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening in zoverre het van toepassing is op de bestuurlijke lus. Uit die bepaling volgt dat, wanneer de bestuurlijke lus wordt toegepast en zij leidt tot verwerping van het beroep tegen de individuele administratieve beslissing, de kosten toch nog volledig ten laste kunnen worden gelegd van de verzoekende partijen. Het Grondwettelijk Hof vindt dat hiermee afbreuk wordt gedaan aan het recht op gelijke toegang tot de rechter aangezien de kosten niet volledig ten laste kunnen worden gelegd van de verzoekende partijen wanneer de bestreden beslissing wordt vernietigd.

Het Hof is van oordeel dat er geen aanleiding is om de gevolgen van het vernietigde artikel 4.8.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening te handhaven. Hoewel volgens het Hof de bekommernis van de decreetgever om te komen tot een effectieve en definitieve geschillenbeslechting bijval verdient, bestaat er geen dringende noodzaak voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen om de bestuurlijke lus, in afwachting van een aanpassing van de regeling, te kunnen blijven toepassen.

Deze informatieve nota, opgesteld door de griffie, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Uit de aard zelf van de samenvatting, bevat zij niet de in het arrest noodzakelijk opgebouwde redeneringen noch de specifieke nuanceringen van het arrest. Het arrest nr. 74/2014 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, www.grondwettelijk-hof.be (<http://www.const-court.be/public/n/2014/2014-74n.pdf>).